

1 (Sem-5/FYUGP) SOC 41 MJ

2025

SOCIOLOGY

(Major)

Paper : SOC0500104

(Sociological Theory)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

1. Answer the following questions : 1×8=8

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Who is the author of the book, *Mind, Self and Society* ?

Mind, Self and Society শীৰ্ষক গ্ৰন্থখনৰ লেখক
কোন ?

(b) Who is associated with the concept
'Post-Modern Condition'?

'উত্তৰ-আধুনিক পৰিস্থিতি' ধাৰণাটোৰ সৈতে কোন
জড়িত ?

(c) What do you understand by Kinship?

স্বজন বুলিলে কি বুজা ?

- (d) Who has written the book, *Magic, Science and Religion*?
Magic, Science and Religion শীৰ্ষক গ্ৰন্থখন
 কোনে লিখিছে ?
- (e) What is structuralism?
 গাঁথনিবাদ কি ?
- (f) Who gave the concept 'Pattern Variables'?
 'আৰ্হি চলকসমূহ'ৰ ধাৰণাটো কোনে আগবঢ়াইছিল ?
- (g) Mention a name of interactionist thinker in Sociology.
 সমাজতত্ত্বত এজন আন্তঃক্ৰিয়াবাদী চিন্তাবিদৰ নাম উল্লেখ
 কৰা।
- (h) Who is associated with the theory 'Social System'?
 'সামাজিক ব্যৱস্থা' তত্ত্বটোৰ সৈতে কোন জড়িত ?

2. Answer any six of the following questions :

2×6=12

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো ছয়টাৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) What is Myth?
 কল্পিত কথা কি ?
- (b) Distinguish between 'I' and 'Me'.
 'আই' আৰু 'মি'-ৰ মাজত পাৰ্থক্য কৰা।
- (c) What is life-world?
 জীৱনজগত কি ?
- (d) Define Ethnomethodology.
 নৃ-তাত্ত্বিক পদ্ধতিৰ সংজ্ঞা দিয়া।

- (e) What do you understand by Post-structuralism?
 উত্তৰ-গাঁথনিবাদ বুলিলে কি বুজা ?
- (f) What is discourse?
 ডিচকোৰ্চ কি ?
- (g) Define social system.
 সামাজিক ব্যৱস্থাৰ সংজ্ঞা দিয়া।
- (h) What is 'generalized other'?
 'সাধাৰণীকৃত অন্যান্য' কি ?
- (i) Mention the types of social action discussed by Talcott Parsons.
 টেলকট পাৰচনচুয়ে আলোচনা কৰা সামাজিক কাৰ্যৰ
 প্ৰকাৰসমূহ উল্লেখ কৰা।
- (j) What is structural Marxism?
 গাঁথনিগত মাৰ্ক্সবাদ কি ?

3. Write short notes on any four of the following :

5×4=20

তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

- (a) Pattern Variables / আৰ্হি চলকসমূহ
- (b) AGIL / এ. জি. আই. এল.
- (c) Hegemony / আধিপত্য
- (d) Public Sphere / বাজত্বৰ ক্ষেত্ৰ
- (e) Post-Modern Condition / উত্তৰ-আধুনিক
 পৰিস্থিতি
- (f) Binary Structure / দ্বৈত গঠন

- (g) Civil Society / নাগৰিক সমাজ
(h) Power Elite / ক্ষমতাশালী অভিজাত শ্ৰেণী

4. Answer any two of the following questions :

10×2=20

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো দুটাৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) Discuss R. K. Merton's concept of Reformulation of Functional analysis.
আৰ. কে. মাৰ্টনৰ কাৰ্যকৰী বিশ্লেষণৰ পুনৰ প্ৰণয়নৰ ধাৰণাটো আলোচনা কৰা।
- (b) Critically examine Erving Goffman's dramaturgical approach in Sociology.
সমাজতত্ত্বত আৰভিং গফমেনৰ নাটকীয় দৃষ্টিভংগীৰ সমালোচনাত্মক পৰীক্ষা কৰা।
- (c) Explain Claude Levi-Strauss' Alliance theory of Kinship.
ক্লড লেভি-ষ্ট্ৰাউছৰ স্বজন মিত্ৰতা তত্ত্বৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰা।
- (d) Compare and contrast the conflict theories of Ralf Dahrendorf and Lewis Coser.
ৰালফ ডাহৰেনডৰ্ফ আৰু লিৰিছ ক'জাৰৰ দ্বন্দ্ব তত্ত্বৰ তুলনা আৰু বিপৰীতমুখিতাৰ আলোচনা আগবঢ়োৱা।
- (e) Critically discuss G. H. Mead's theory of Symbolic Interactionism.
জি. এইছ. মিডৰ প্ৰতীকী আন্তঃক্ৰিয়াবাদ তত্ত্বটোৰ সমালোচনাত্মক আলোচনা আগবঢ়োৱা।

★★★

1 (Sem-5/FYUGP) SOC 42 MJ

2025

SOCIOLOGY

(Major)

Paper : SOC0500204

(Urban Sociology in India)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

1. Answer the following questions : 1×8=8

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) What is megacity?

মেগাচিটি (বৃহৎ নগৰ) কাক কয় ?

(b) Who wrote *Metropolis and Mental Life*?

Metropolis and Mental Life গ্ৰন্থখন কোনে
লিখিছিল ?

(c) State one characteristic of urban
society.

নগৰীয় সমাজৰ এটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

(d) Who is the father of urban sociology?

নগৰীয় সমাজতত্ত্বৰ জনক কোন ?

- (e) Who is known as the father of urban ecology?
নগৰীয় পাৰিপাৰ্শ্বিক তত্ত্বৰ জনক কোন ?
- (f) Which school is associated with the urban sociology?
নগৰীয় সমাজতত্ত্বৰ লগত কোনখন বিদ্যালয় জড়িত ?
- (g) "Urbanism is a way of life." Who said this?
"নগৰবাদ জীৱন শৃংখলাৰ এটা দিশ।" কথাষাৰ কোনে কৈছিল ?
- (h) What is suburbanization?
উপনগৰায়ন কি ?

2. Answer the following questions (any six) :

2×6=12

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো ছয়টা) :

- (a) Define city.
চহৰ কি ?
- (b) What is megapolis? Give example.
মেগাপলিচ কাক কয় ? উদাহৰণ দিয়া।
- (c) Name two schemes associated with urban development.
নগৰ উন্নয়নৰ লগত জড়িত দুখন আঁচনিৰ নাম উল্লেখ কৰা।
- (d) What are the two objectives of town planning?
নগৰ পৰিকল্পনাৰ দুটা উদ্দেশ্য ব্যাখ্যা কৰা।

- (e) What is urbanization?
নগৰায়ন কাক কয় ?
- (f) What is juvenile delinquency?
শিশু অপৰাধ কি ?
- (g) State two factors of migration.
প্ৰব্ৰজনৰ দুটা কাৰণ লিখা।
- (h) Define slum.
বস্তি অঞ্চল কাক কয় ?
- (i) Name two sociologists associated with urban sociology in India.
ভাৰতৰ নগৰীয় সমাজতত্ত্বৰ লগত জড়িত দুজন সমাজবিজ্ঞানীৰ নাম উল্লেখ কৰা।
- (j) State two causes of urban pollution.
নগৰীয় প্ৰদূষণৰ দুটা কাৰণ লিখা।

3. Write short notes on (any four) :

5×4=20

চমু টোকা লিখা (যি কোনো চাৰিটা) :

- (a) Urbanism is a way of life
নগৰবাদ জীৱন শৃংখলাৰ এটা দিশ
- (b) Gemeinschaft and Gesellschaft
জেমেনস্কাফ্ট আৰু জেছেলস্কাফ্ট
- (c) Urban planning
নগৰীয় পৰিকল্পনা
- (d) Concentric zone model
সমকেন্দ্ৰিক অঞ্চলৰ আৰ্হি

- (e) Ecological perspective/পাৰিপাৰ্শ্বিক দৃষ্টিকোণ
(f) Migration/প্ৰব্ৰজন
(g) City as leisure/অৱসৰ হিচাপে নগৰ
(h) Urban poverty/নগৰীয় দৰিদ্ৰতা

4. Answer the following questions (any two) :

10×2=20

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো দুটা) :

- (a) Discuss about the nature and scope of urban sociology.

নগৰীয় সমাজতত্ত্বৰ প্ৰকৃতি আৰু পৰিসৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

- (b) Describe the causes of urbanization in India.

ভাৰতত নগৰায়নৰ কাৰণসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

- (c) Explain the impact of urbanization on family, caste and gender role.

পৰিয়াল, জাতি আৰু লিংগ ভূমিকাৰ ওপৰত নগৰায়নৰ প্ৰভাৱৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰা।

- (d) Describe the features of urban slums in India.

ভাৰতত নগৰীয় বস্তিৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ বৰ্ণনা কৰা।

- (e) Discuss the network perspective in understanding city.

নগৰ সম্পৰ্কে বুজাত নেটৱৰ্ক তত্ত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

1 (Sem-5/FYUGP) SOC 47 MJ

2025

SOCIOLOGY

(Major)

Paper : SOC0500704

(Sociology of Social Movements)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. Answer the following questions : 1×8=8

ভলত দিয়া প্রশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Name one Peasant Movement in India.

ভাৰতত এটা কৃষক আন্দোলনৰ নাম দিয়া ।

(b) Give one example of New Social Movement.

নতুন সামাজিক আন্দোলনৰ এটা উদাহৰণ দিয়া ।

(c) What was the slogan of the Tebhaga Movement?

তেৰভাগ আন্দোলনৰ ধ্বজবাক্য কি আছিল ?

(d) Who is associated with resource mobilization theory?

সম্পদ সংগ্ৰহ তত্ত্বৰ সৈতে কোন জড়িত ?

(e) Who introduced the concept of 'value added theory'?

'মূল্য যোগ তত্ত্ব'ৰ ধাৰণা কোনে প্ৰবৰ্তন কৰিছিল ?

(f) The Adi Dharma Movement is an example of what kind of social movement?

আদি ধৰ্ম আন্দোলন কোন ধৰণৰ সামাজিক আন্দোলনৰ উদাহৰণ ?

(g) Name one major women's organization in India.

ভাৰতৰ এটা প্ৰধান মহিলা সংস্থাৰ নাম দিয়া ।

(h) What is the full form of AASU?

AASUৰ পূৰ্ণ ৰূপ কি ?

2. Answer the following questions in brief (any six) : 2×6=12

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ চমু উত্তৰ দিয়া (যি কোনো ছয়টা) :

(a) What is a social movement?

সামাজিক আন্দোলন কি ?

(b) Mention two characteristics of social movement.

সামাজিক আন্দোলনৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা ।

(c) What are revolutionary social movements? Give example.

বিপ্লৱী সামাজিক আন্দোলন কি ? উদাহৰণ দিয়া ।

(d) What is the scope of social movements?

সামাজিক আন্দোলনৰ পৰিসৰ কি ?

(e) What is the importance of social movements in society?

সমাজত সামাজিক আন্দোলনৰ গুৰুত্ব কি ?

- (f) In which State did the Chipko Movement originate? Who was the leader of the Movement?

চিপকো আন্দোলন কোন ৰাজ্যত আৰম্ভ হৈছিল? এই আন্দোলনৰ নেতা কোন আছিল?

- (g) Mention any two demands of the Student's Movement in India.

ভাৰতত ছাত্ৰ আন্দোলনৰ যি কোনো দুটা দাবী উল্লেখ কৰা।

- (h) Mention any two types of Peasant Revolts as classified by Kathleen Gough.

কেথলিন গফৰ দ্বাৰা শ্ৰেণীবদ্ধ কৰা কৃষক বিদ্রোহৰ যি কোনো দুটা প্ৰকাৰ উল্লেখ কৰা।

- (i) Write two issues of the Dalits.

দলিতসকলৰ দুটা সমস্যা লিখা।

- (j) Name two Women's Movements in post-independent India.

স্বাধীনতাৰ পাছৰ ভাৰতত দুটা মহিলাৰ আন্দোলনৰ নাম দিয়া।

3. Write short notes on any four of the following : 5×4=20

তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওচৰত চুটি টোকা লিখা :

- (a) Collective Mobilization Theory

সামূহিক সংগঠন তত্ত্ব

- (b) Dalit Movement

দলিত আন্দোলন

- (c) Student's Movement

ছাত্ৰ আন্দোলন

- (d) Resource Mobilization Theory

সম্পদ সংগ্ৰহ তত্ত্ব

- (e) Rational Actor Theory

যুক্তিবাদী অভিনেতা তত্ত্ব

- (f) Types of Social Movement

সামাজিক আন্দোলনৰ প্ৰকাৰসমূহ

- (g) Chipko Movement

চিপকো আন্দোলন

- (h) Characteristics of Social Movement

সামাজিক আন্দোলনৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ

4. Answer any two of the following questions :

10×2=20

তলত দিয়া যি কোনো দুটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) Analyze the role of structural strain in the genesis of social movement.
সামাজিক আন্দোলনৰ আৰম্ভনিত গাঁথনিগত টানৰ ভূমিকা বিশ্লেষণ কৰা।
- (b) Differentiate between old and new social movements.
পুৰণি আৰু নতুন সামাজিক আন্দোলনৰ মাজত পাৰ্থক্য কৰা।
- (c) What are the key factors leading to the emergence of the peasant movements in India? Discuss Naxalbari Movement as a peasant movement in post-colonial India.
ভাৰতত কৃষক আন্দোলনৰ উত্থানৰ মূল কাৰকসমূহ কি কি? ঔপনিবেশিক ভাৰতৰ পাছত কৃষক আন্দোলন হিচাপে নক্সালবাৰী আন্দোলনক আলোচনা কৰা।
- (d) Discuss the importance of environmental movements in contemporary India. Give suitable examples.
সমসাময়িক ভাৰতত পৰিবেশগত আন্দোলনসমূহৰ গুৰুত্ব বিষয়ে আলোচনা কৰা। যথাযথ উদাহৰণ দিয়া।

(e) Analyze the Women's Movement in India, focussing on its evolution in colonial, post-independence and contemporary period.

ঔপনিবেশিক, স্বাধীনতা পাছৰ আৰু সমসাময়িক সময়ছোৱাত মহিলা আন্দোলনৰ বিকাশৰ ওপৰত আলোকপাত কৰি ভাৰতত মহিলা আন্দোলনৰ বিশ্লেষণ আগবঢ়োৱা।
